Rok X Lipiec 1935 r. Nr. 7

MIESIĘCZNIK Diecezjalny Łucki

DZIAŁ URZĘDOWY

Rozporządzenia Stolicy Apostolskiej

Kwestjonarjusz w sprawie nauczania katechizmu

(Załącznik do dekretu św. Kongregacji Soboru o większej gorliwości przy nauce katechizmu *)

DZIECI

a) w parafjach

1. Liczba dzieci w poszczególnych parafjach i ile z nich chodzi na katechizm?

2. Jak pilnie proboszczowie wypełniają swój święty obowiązek nauczania dzieci i którzy z nich opieszali są pod tym względem;

3. Czy w tych parafjach założone są szkoły parafjalne, z jakim skutkiem i jaką metodą nauka chrześcijańska tamże jest wykładana;

4. Czy i w jaki sposób kapłani i inni duchowni, zamieszkali w obrębie parafji, pomagają proboszczowi w nauczaniu; którzy swej współpracy odmawiają lub niedbale ją wykonują;

5. Czy zakonnicy i zakonnice proboszczowi pomagają w nauce katechizmu, którzy są opieszali lub nie chcą w tem pomagać;

6. Czy stowarzyszenie nauczania chrześcijańskiego jest założone w poszczególnych parafjach i w jaki sposób proboszczom pomaga w nauczaniu dzieci;

---

*) Dekret św. Kongregacji Soboru w całości zamieszczony był w Nr. 6 b. r., str. 143 „Miesięcznika Diec. Łuckiego".

7. Czy i inne stowarzyszenia osób świeckich, a zwłaszcza Akcji Katolickiej pomagają proboszczowi w wypełnianiu tego obowiązku;

8. Czy jest w diecezji Urząd katechetyczny lub mu podobny założony i czy może być założony;

9. Czy i jak dzień katechetyczny bywa obchodzony;

10. Czy i z jakim skutkiem zebrania katechetyczne i inne podobne się odbywają;

11. Czy i jakie środki są używane, żeby pilność rodziców i dzieci pobudzić do uczęszczania na katechizm;

12. Czy i jakie zachodzą przeszkody do osiągnięcia pomyślniejszych skutków w nauczaniu; jakie zakradły się nadużycia w tej mierze i jakie są przedsiębrane lub mogą być przedsiębrane środki, żeby je usunąć?

b) w szkołach i kolegjach katolickich

13. Ile jest szkół i kolegjów katolickich dla obojga płci, zwłaszcza świeżo założonych pod kierownictwem duchowieństwa świeckiego lub zakonnego albo sióstr zakonnych;

14. Ile jest w każdej z tych szkół kolegjów katolickich uczniów, w internacie lub poza nim przebywających;

15. Ile razy w tygodniu, jaką metodą i z jakim skutkiem wykładana jest w nich religja;

16. Co przedsięwziąć należy, żeby osiągnąć lepszy skutek nauczania?

c) w szkołach publicznych

17. Czy i w jakich szkołach publicznych i z jakim skutkiem religja jest nauczana;

18. Czy i w jaki sposób i w jakich szkołach publicznych nauczanie religji podlega nadzorowi Kościoła i ma za sobą jego powagę;

19. W których szkołach publicznycn i dlaczego

niema nauki religji i w jaki sposób ten brak jest uzupełniany;

20. Czy i jakie środki są stosowane lub mają być stosowane, żeby w szkołach publicznych religja była wykładana?

DOROŚLI.

21. Czy i kiedy, oprócz zwykłych nauk, proboszczowie uczą dorosłych katechizmu;

22. Jak pilnie, podług jakiej metody i kiedy proboszczowie spełniają ten obowiązek;

23. Czy wierni w poszczególnych parafjach uczęszczają na katechizm i z jakim skutkiem;

24. Jakie środki, stosownie do okoliczności czasu i miejsca, trzeba uważać za najodpowiedniejsze do osiągnięcia lepszych skutków nauczania zasad Wiary św.?

Monitum S. Paenitentiariae Apostolicae.

Quamvis ipsa naturalis prudentia doceat casus occultos ad forum conscientiae partinentes litteris clausis et reticitis partium nominibus sacrae Paenitentiariae vel E-mo Cardinali Paenitentiario Maiori directe esse proponendos; non desunt tamen conscientiarum moderatores qui per litteras apertas, procuratorum (vulgo „agenti") manu tradendas, eos exponere non vereantur.

Ad tam grave inconveniens omnino e medio tollendum Sacra Paenitentiaria omnes et singulos ad quos spectat, expressis verbis, monitos vult ne quid simile in posterum audeant; sed ut huiusmodi litteras ceterasque omnes quae pro opportunis declarationibus vel supplementaribus informationibus exhibendis postea sint addendae, directe ad Sacram ipsam Paenitentiariam vel ad E-mum Cardinalem Paenitentiarium Maiorem aut per publica epistularum diribitoria (vulgo „posta") aut, si procuratorum ope uti eis placeat, sub peculiari involucro bene clauso mittere velint.

(*Acta Ap. Sedis*, t. 27, str. 62).

Rozporządzenia Władz Duchownych Miejscowych

Zmiany wśród duchowieństwa

Przeznaczeni na proboszczów:

Ks. Mikołaj Uroda do Tesłuchowa.

Ks. Józef Szczastny, dotychczasowy wikary w Równem, do Żytynia.

Ks. Marceli Giżyński zwolniony z par. Buceń.

Ks. Franciszek Andruszewicz z Przewał do Bucenia.

Ks. Wiktor Krywieńczyk do Przewał.

Ks. Franciszek Topolnicki z Tomaszgrodu do Klesowa.

Ks. Karol Folt z Noworodczyc do Tomaszgrodu.

Ks. Błażej Wolanin do Noworodczyc.

Ks. Mikołaj Tarczewski z Zabłociec do Turzyska.

Ks. Józef Aleksandrowicz z Niewirkowa do Zabłociec.

ks. Henryk Dyakowski, dotychczasowy wikary w Ostrogu, do Niewirkowa.

Ks. Karol Baran z Kut do Korytnicy.

Ks. Witold Kowalski z Korytnicy do Pełczy.

Ks. Bolesław Murawski z Pełczy do Kisielina.

Ks. Bolesław Pejkert z Kisielina do Skurcza.

Ks. Stanisław Gałecki ze Skurcza do Zofjówki.

Ks. Wacław Majewski z Zofjówki do Jałowicz.

Ks. Telesfor Perehuda z Jałowicz do Szumska.

Ks. Kazimierz Nanowski z Szumska do Poczajowa.

Ks. Szymon Janowski z Poczajowa do Kut.

Ks. Jan Kotwicki z Białozórki do parafji przy odzyskanym kościele w Wyszogródku.

Nowowyświęcony ks. Józef Goducewicz, obrz. wsch., do parafji tegoż obrządku, Zastawie.

Przeznazeni na prefektów:

Ks. Wacław Hipsz, dotychczasowy prefekt szk. powsz. w Dubnie, na prefekta gimnazjum we Włodzimierzu.

Ks. Jan Budkiewicz, student Uniwersytetu w Lowanium, przeznaczony na prefekta do Równego na miejsce ks. kan. Jana Szafrańskiego, który odchodzi na emeryturę.

Ks. Tadeusz Swirtun, prefekt szk. powsz. w Kowlu, na takież stanowisko do Dubna.

Ks. Marceli Giżyński, prefekt gimnazjum we Włodzimierzu, odchodzi na emeryturę.

Ks. Władysław Michalak, nowowyświęcony, na prefekta szkół powszechnych w Kowlu.

Ks. Czesław Potocki z Sarn na prefekta w Kowlu.

Ks. Stanisław Pasławski z Kowla do Krzemieńca.

Ks. Marcin Wojciechowski na prefekta liceum Krzemienieckiego.

Ks. Leon Krejcza, nowowyświęcony, na prefekta szkół powszechnych w Łucku.

Ks. Wiktor Zabiegło, nowowyświęcony, na prefekta objazdowego w par. Wyrka.

Mianowani wikarymi nowowyświęceni:

Ks. Józef Bania do Ostroga.

Ks. Edmund Domański do kościoła po-jezuickiego we Włodzimierzu.

Ks. Antoni Chomicki do Równego.

Rozporządzenia Prawno-Państwowe

Dekret Rewindykacji kościoła w Wyszogródku

WOJEWODA WOŁYŃSKI
Nr. BNW | 27
Rewindykacja kościoła w Wyszogródku

Łuck, dnia 13 lipca 1935 r.

Do
Jego Ekscelencji
Księdza Biskupa Adolfa Szelążka Ordynarjusza Diecezji Łuckiej w Łucku.

Przy niniejszem mam zaszczyt przesłać Jego Ekscelencji odpis mej decyzji w sprawie rewindykacji kościoła w Wyszogródku do wiadomości.

Ponieważ decyzja ta opatrzona jest rygorem natychmiastowej wykonalności, przeto wskazanem jest, by same czynności rewindykacyjne przeprowadzone zostały jaknajrychlej. Pozwalam sobie zatem prosić Jego Ekscelencję o możliwie rychłe zakomunikowanie mi, komu zostanie zlecone przejęcie kościoła od Starosty powiatowego w Krzemieńcu i podpisanie protokółu.

Wojewoda
(—) H. Józewski

Zał. 1.

WOJEWODA WOŁYŃSKI
Nr. BNW|27
Rewindykacja kościoła w Wyszogródku

ODPIS

Łuck, dnia 2 lipca 1935 r.

Do
Jego Ekscelencji Arcybiskupa Aleksego Ordynarjusza Diecezji Wołyńskiej
w Krzemieńcu

Na zasadzie art. 3 rozporządzenia Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich z 22 października 1919 r. (Dz. U. Z. C. Z. W. Nr. 25, poz. 256) w sprawie zwrotu duchowieństwu rzymsko-katolickiemu kościołów i kaplic przerobionych na świątynie wyznania prawosławnego i art. 72 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypo-

spolitej z 22 marca 1928 r. (Dz. U.R.P. Nr. 36, poz. 341) o postępowaniu administracyjnem, zarządzam przejęcie od duchowieństwa prawosławnego i przekazanie duchowieństwu rzymsko-katolickiemu świątyni prawosławnej w Wyszogródku powiatu krzemienieckiego pod wezwaniem „Św. Aleksandra Newskiego”.

Zarazem na podstawie art. 4 powołanego wyżej rozporządzenia Komisarza Generalnego z 22 października 1919 r. zarządzam, by równocześnie z przejęciem omawianej świątyni od duchowieństwa prawosławnego zostały oddane mu wszelkie przedmioty kultu oraz ruchomości, nie będące przynależnością tejże świątyni.

Wykonanie niniejszej decyzji poruczam Panu Staroście powiatowemu w Krzemieńcu, który dokona przejęcia i przekazania świątyni w terminie przez siebie ustalonym i po zakomunikowaniu go władzom duchownym obu zainteresowanych wyznań.

Akt przejęcia i przekazania świątyni ma być stwierdzony protokółem, zaopatrzonym w podpisy Pana Starosty powiatowego w Krzemieńcu, jako wykonującego niniejszą decyzję, oraz upoważnionych przedstawicieli obu wyznań.

Na podstawie art. 87, ust. 4 powołanego wyżej rozporządzenia Prezydenta „Rzeczypospolitej z 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem, ze względu na interes publiczny, nadaję niniejszej decyzji moc natychmiastowej wykonalności.

Od decyzji niniejszej przysługuje prawo wniesienia odwołania w ciągu 14 dni, licząc od dnia następnego po jej doręczeniu, do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za pośrednictwem tutejszego Urzędu Wojewódzkiego, co jednak w myśl ustępu poprzedniego nie wstrzymuje jej wykonania.

U Z A S A D N I E N I E.

Zgodnie z tezą Sądu Najwyższego z 20.XI. 1933 r. Nr. 207 (w sprawie I. C. 1688/32) art. 3 omawianego rozporządzenia Komisarza Generalnego Ziem Wschod-

nich, wyłącza prawo kościoła rzymsko-katolickiego dochodzenia w drodze sądowej własności pomienionych świątyń, stanowiąc, iż przejęcie ich od duchowieństwa prawosławnego i przekazanie duchowieństwu rzymsko-katolickiemu należy do decyzji władz administracji ogólnej II instancji.

Jak stwierdzają wyniki dochodzeń, znajdujące się w aktach sprawy, świątynia, będąca przedmiotem niniejszej decyzji, została wybudowana w 1760 r. przez Adama Rzyszczewskiego z przeznaczeniem jej do użytku katolickiej ludności w Wyszogródku i okolicy. Ówczesny rzymsko-katolicki ks. biskup Naruszewicz po poświęceniu świątyni przeznaczył ją jako kościół katolicki pod wezwaniem „św. Ducha" na kościół parafjalny dla erygowanej w Wyszogródku parafji katolickiej.

Od tej chwili przez szereg lat, bo aż do 1891 roku kościół pozostawał w posiadaniu władz duchownych rzymsko-katolickich, wykonywujących przez każdoczesnych księży proboszczów w Wyszogródku i służył wyłącznie do użytku ludności katolickiej.

Dopiero w r. 1891 na zarządzenie ówczesnych administracyjnych władz rosyjskich, omawiany kościół odebrany został rzymsko-katolickim władzom duchownym i oddany duchowieństwu prawosławnemu, poczem dokonano w nim zmian i przeróbek potrzebnych do użytku jego już jako cerkwi prawosławnej.

Jak zatem wynika z przedstawionego stanu rzeczy—opartego na wynikach dochodzeń, dokumentach i zeznaniach świadków, przedmiotowa świątynia z woli fundatora i z jego przeznaczeniem wybudowana i oddana została rzymsko-katolickiemu duchowieństwu, w posiadaniu jego znajdowała się do r. 1891 i wtedy dopiero skasowaną została przez b. władze rosyjskie jako rzymsko-katolicki kościół parafjalny i oddaną władzom duchownym prawosławnym. Przejęcie jej zatem obecnie od tych władz i przekazanie z powrotem duchowieństwu rzymsko-katolickiemu znajduje uzasa-

dnienie w postanowieniach art. 1, 3 i 4 rozp. Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich z 22.X. 1919 r. (Dz. U. Z. C. W. Nr. 25, poz. 256).

Ponieważ ludność katolicka Wyszogródka i okolic w promieniu około 15 klm. pozbawioną jest dotychczas własnej świątyni, ludność zaś prawosławna ma do użytku na miejscu drugą swoją świątynię, która w chwili obecnej jest odremontowana i do użytku zdatna, a ponadto w najbliższej okolicy istnieje szereg innych jeszcze cerkwi prawosławnych, wreszcie, ponieważ kwestja rewindykacji przedmiotowej świątyni w związku z ogólnem podrażnieniem ludności, które doprowadziło w czasach ostatnich do ostrych wśród niej starć i wrogich sobie wystąpień, ze względu na interesa bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego wymagą jak najszybszego prawnego i faktycznego jej uregulowania, przeto nadanie niniejszej decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności wskazane jest interesem publicznym i znajduje uzasadnienie w art. 87, ust. 4 rozp. Prez. R. P. z 22.III.1928 r. o postępowaniu administracyjnem.

Wojewoda
(—) H. Józewski

Katolickie zakłady naukowe, dające prawo wybierania do Senatu

W rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 11 lipca 1935 r. (Dz. Ustaw R. P. z dn. 13 lipca b. r. Nr. 48 poz. 326) są wyliczone zakłady naukowe, których ukończenie stanowi jeden z tytułów prawa wybierania do Senatu; — między innemi są wyliczone w tem rozporządzeniu następujące Uniwersytety Katolickie:

1) Katolicki Uniwersytet Lubelski,
2) Akademja Duchowna Rzymsko-Katolicka w Petersburgu,
3) Uniwersytet w Tuluzie,

4) Instytut Katolicki w Paryżu,
5) Uniwersytet we Fryburgu,
6) Uniwersytet Gregorjański w Rzymie,
7) Papieski Instytut Biblijny w Rzymie,
8) Akademja Teologiczna w Turynie,
9) Uniwersytet Katolicki w Lowanium.
10) Uniwersytet w Insbruku.

Naukowe Zakłady Teologiczne.

1) W Przemyślu obrz. łać.,
2) " " gr.-kat.,
3) w Stanisławowie dla obrz. greko-kat.,
4) w Tarnowie,
5) w Krakowie—Księży Misjonarzy,
6) w Lublinie—Ojców Jezuitów.

Seminarja Duchowne Diecezjalne Większe:

1) w Gnieźnie,
2) w Janowie Podlaskim,
3) w Kielcach,
4) we Lwowie gr.-kat.,
5) w Lublinie,
6) w Łomży,
7) w Łucku,
8) w Pelplinie,
9) w Pińsku,
10) w Poznaniu,
11) w Sandomierzu,
12) w Warszawie,
13) we Włocławku,
14) w Płocku,
15) w Łodzi.

Wnoszenie podań o nadanie stanowisk prefektów w szkołach

MINISTER
WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIEC. PUBLICZNEGO
Warszawa, d. 13 listopada 1934.
Nr. II. P. 9159/34.

Do
Jego Eminencji Kardynała Ks. Aleksandra Kakowskiego
w Warszawie.

W odpowiedzi na list Waszej Eminencji z dnia 5 września b. r. zawiadamiam uprzejmie, że wnoszenie

podań o nadanie stanowisk nauczycieli religji katolickiej obowiązuje osoby tak duchowne jak i świeckie, posiadające misję kanoniczną od właściwych Ordynarjuszów, o ile chcą one uzyskać posady nauczycielskie w szkołach publicznych.

Natomiast duchowieństwo parafjalne niema obowiązku składania podań o przydzielenie mu godzin nauki religji. Władze szkolne będą mogły na podstawie bezpośrednich zawiadomień duchowieństwa parafjalnego z podaniem informacyj co do dni i godzin, które ono jest gotowe przeznaczyć na naukę religji, skorzystać zależnie od swej decyzji z jego gotowości, przydzielając mu odpowiednią ilość godzin nauki religji w publicznych szkołach powszechnych na terenie właściwych parafij.

Minister (—) *W. Jędrzejewicz*

Zbiórki publiczne na cele kośc.elne

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTZNYCH
Nr. A. P. 1/18.
Warszawa, 15.IV. 1935 roku.

Do Biura Episkopatu Polskiego
w/m Mokotowska 14.

W piśmie z dnia 20.6. 1934 r. Nr. 446/34 J. E. Ksiądz Biskup Sekretarz Episkopatu wyraził życzenie, by władze administracji ogólnej przed rozpatrzeniem próśb o pozwolenie na zbiórki publiczne na cele kościelne porozumiewały się z Kurjami Diecezjalnemi.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, pragnąc uprościć postępowanie w tych sprawach, zwraca się z prośbą do Biura Episkopatu o spowodowanie udzielenia wyjaśnień Ks.Ks. Proboszczom, by z inicjatywą wydania powyższych pozwoleń występowali tylko po uprzedniem uzyskaniu zgody na nią właściwej Kurji Diecezjalnej.

Dołączenie takiej zgody, wyrażonej na piśmie do podań o pozwolenie praktykowane jest w wielu przypadkach od dawna. W ten sposób Kurje Diecezjalne miałyby możność pokierowania zamierzeniami Ks. Ks. Proboszczów zanim dojdą one do władz administracji ogólnej, a Ks. Ks. Proboszczowie powstrzymaliby się od wnoszenia podań, których odmowne załatwienie jest zgóry przesądzone.

Ponieważ, o ile Ministerstwu Spraw Wewnętrznych wiadomo, Ks. Ks. Proboszczowie niezależnie od starań u władz państwowych zwracają się do Kuryj Diecezjalnych z prośbami o poparcie, omówiony wyżej tryb postępowania usunąłby potrzebę powtórnego porozumienia się w tych samych sprawach i tem samem dałby możność szybszego wydania decyzji.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych pragnęłoby wydać w tej sprawie potrzebne zarządzenia i dlatego prosi o powiadomienie o zajętem stanowisku.

(—) *Adelsztein*
Naczelnik Wydziału.

SEKRETARZ
EPISKOPATU POLSKI
Warszawa, Mokotowska
Nr. 14.
Dnia 6 maja 1935 roku
Nr. 868|35.

ODPIS

Do Ministersrwa Spraw Wewnętrznych
w Warszawie.

Za pismo Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 15 kwietnia 1935 r. Nr. A. P. 1/18 w sprawie zbiórek publicznych na cele kościelne uprzejmie dziękuję. Atoli moje pismo z dnia 20 czerwca 1934 Nr. 446/34 dotyczyło nietylko Księży Proboszczów, lecz wszystkich osób przeprowadzających zbiórki na cele kościelne.

Kurje Diecezjalne wydadzą zarządzenie w myśl wyżej wzmiankowanego pisma Ministerstwa Spraw

Wewnętrnych, mianowicie, że ktokolwiek — w myśl ustawy o zbiórkach publicznych z dnia 15 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 22 poz. 162) — pragnąłby starać się u Władz administracyjnych o pozwolenie na publiczne zbiórki na cele kościelne, poprzednio powinien uzyskać na zbiórkę zgodę właściwej Kurji Diecezjalnej i tę zgodę wyrażoną na piśmie dołączyć do swojego podania do Władz administracyjnych.

(—) *Stanisław Łukomski*

O przejazdach grupowych pielgrzymów do miejsc odpustowych *)

Ministerstwo Komunikacji nadesłało do Kurji z prośbą o powiadomienie Duchowieństwa następujące rozporządzenie, przejazdów pielgrzymów.

Ministerstwo Komunikacji przesyła w załączeniu tekst nowej redakcji ulgi pozataryfowej na przejazd pielgrzymów z prośbą o powiadomienie o treści wszystkich urzędów parafjalnych polskich. Opłaty podane w nowej redakcji przewidują ustępstwa około 33 proc. od normalnej taryfy dla grup złożonych z 25 osób i 50 proc. dla grup złożonych z 60 osób. Grupy od 200 osób odprawia się tylko za pomocą pociągów popularnych, których wyłączna organizacja należy do Ligi Popierania Turystyki i jej delegatur przy Dyrekcjach Okręgowych Kolei Państwowych, do których należy kierować wnioski o organizacje tak dużych przejazdów grupowych. Mniejsze pielgrzymki do innych miejscowości pielgrzymczych niż podanych w p. 2), a) postanowień ulgowych będą uskuteczniane za zezwoleniem Dyrekcji Okręgowych Kolei Państwowych, większe zaś pielgrzymki (powyżej 200 osób) do tych miejscowości przez pośrednictwo Ligi Popierania Turystyki. (Telefon centrali Ligi 9-72-17). Duże grupy odprawiane pociągami popularnymi otrzymać mogą ulgę przy udziale najmniej 200 osób według tabeli „D"

---

*) Z Wiadomości Archidiecezjalnych Warszawskich.

(ustępstwo 60 — 70 proc. zależnie od odległości przejazdu), a przy udziale najmniej 600 osób ustępstwo 75 proc.

Przy grupach większych, chociaż nie starczących do zastosowania ulgi popularnej, Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych może organizacje wycieczki zainicjowanej przez pielgrzymów lub parafje powierzyć delegaturom Ligi Popierania Turystyki.

Poz. 21. Przejazdy grupowe pielgrzymów do miejsc odpustowych

(Ulga ważna do odwołania).

1. Uprawnieni:

Uczestnicy pielgrzymek udających się w grupach do miejsc odpustowych uznanych przez kolej.

2. Obszar ważności:

Przejazdy ulgowe mogą się odbywać „tam" i „z powrotem" od wszystkich stacyj P. K. P. do stacyj:

a) Częstochowa i Stradom przy pielgrzymkach na Jasną Górę, Kalwarja Lanckorona i Kalwarja Zabrzydowska przy pielgrzymkach do Kalwarji Zabrzydowskiej, Wilno przy pielgrzymkach do Ostrej Bramy;

b) do innych stacyj miejscowości o wybitnem znaczeniu piątniczem, według uznania kolei.

3. Warunki stosowania:

(1) Przy przejazdach w relacjąch wymienionych w punkcie 2a) obowiązują następujące postanowienia:

a) Ulgę stosują kasy biletowe dla przejazdów w wagonach klasy I, II i III pociągów osobowych przy grupach złożonych conajmniej z 25 osób, na podstawie pisemnych zgłoszoń komitetów, organizacyj i t. p., popartych przez urzędy parafjalne skierowane do stacji wyjazdu przynajmniej na 24 godziny przed rozpoczęciem podróży.

b) Zgłoszenie powinno zawierać: cel podróży

(pielgrzymka na Jasną Górę lub do Kalwarji Zabrzydowskiej lub do Ostrej Bramy w Wilnie), datę zamierzonego przejazdu, ilość uczestników podróży, klasę wagonu, rodzaj i numer pociągu oraz imię, nazwisko i adres kierownika pielgrzymki.

c) Pielgrzymi, nie posiadający na drogę powrotną zgłoszenia, uprawniającego do nabycia biletów ulgowych (np. pielgrzymi, którzy przyszli do Częstochowy lub Kalwarji pieszo), a którzy zechcą powracać z Częstochowy lub Kalwarji wspólnie w zorganizowanych grupach do jednej i tej samej stacji, mogą korzystać z wyżej wymienionej ulgi na tych samych warunkach. Zgłoszenie, uprawniające do ulgi na drogę powrotną, wydaje Klasztor na Jasnej Górze w Częstochowie lub Klasztor OO. Bernardynów w Kalwarji Zabrzydowskiej.

(2) W celu uzyskania ulgi dla przejazdów w relacjach wymienionych w punkcie 2b), komitet, organizacja i t. p. powinien zwrócić się przynajmniej na 7 dni przed zamierzonym wyjazdem pisemnie do D. O. K. P., w której okręgu leży stacja wyjazdu, z podaniem celu podróży, stacji wyjazdu i powrotu, ilość uczestników, klasy wagonu, dla wyjazdu i powrotu, numeru pociągu oraz imienia i nazwiska kierownika (przewodnika) wycieczki.

Podanie o ulgę powinno być poparte przez miejscowy urząd parafjalny.

Ulgę stosuje się przy przejazdach w wagonach klasy 1, 2 i 3 pociągów osobowych, jeżeli dana grupa składa się conajmniej z 25 osób.

W razie przyznania ulgi D. O. K. P. powiadamia petenta na druku, stanowiącym równocześnie zaświadczenie na otrzymanie ulgowych biletów (wzór Nr. 4).

4. Opłaty:

(1) Za przejazd conajmniej 25 osób pobiera się: przy odległościach do 100 km. opłaty według tabeli

siódmej („A”), przy odległościach ponad 100 km.—według tabeli szóstej („B”);

(2) Za przejazd conajmniej 60 osób pobiera się opłaty według tabeli „F”.

Na każdych 25 płacących przewozi się bezpłatnie jedną osobę w charakterze przewodnika, ogółem jednak nie więcej niż trzy osoby.

Ulgę stosuje się na przejazd conajmniej z odległości 30 km.

5. Ograniczenia:

Osoby, korzystające z ulgi, nie mogą wymagać dla swego przejazdu oddzielnych wagonów lub przedziałów. Przy przejazdach w grupach ponad 50 osób, kolej może uzależnić udzielenie ulgi od użycia do przejazdu określonego pociągu.

6. Postanowienia szczególne.

Większe grupy pielgrzymów (od 200 osób) kolej odprawia według zniżek i na zasadach przewidzianych dla pociądów popularnych.

W przypadkach wyjątkowych D. O. K. P. może zezwolić stacji wyjazdu na odprawę grup i pielgrzymów w obydwu kierunkach za oddzielnemi biletami zbiorowemi i biletami kontrolnemi.

Przy odprawie dużych grup pielgrzymczych może być powierzona organizacja przejazdu Lidze Popierania Turystyki.

Opłata stemplowa od wyciągów metrycznych

Zgodnie z pismem Izby Skarbowej w Wilnie z dnia 24 maja 1935 r. L. W. V. 1/16/35, Kurja podaje do wiadomości następujące przepisy, normujące opłaty stemplowe od wyciągów metrycznych.

1. Wyciągi metryczne krótkie (wydawane na t. zw. druczkach) bądź pełne wypisy z ksiąg metrycznych podlegają opłacie stemplowej w wysokości 1 zł. od każdego zaświadczonego faktu urodzenia, zaślubin lub

śmierci bez względu na to, czy zostały sporządzone na jednym arkuszu, czy na ćwierci lub połowie arkusza.

2. Wolne są od opłaty stemplowej — pod warunkiem wzajemności — wyciągi i inne świadectwa z akt stanu cywilnego, tyczące się: a) szefów i funkcjonarjuszów przedstawicielstw dyplomatycznych państw obcych, jeżeli te osoby są obywatelami państwa wysyłającego i należą do uznanego personelu eksterytorjalnego, b) szefów (nie funkcjonarjuszów) zawodowych przedstawicielstw konsularnych państw obcych, jeżeli są obywatelami państwa wysyłającego oraz c) członków rodzin osób urzędowych, wymienionych wyżej.

Oprócz tego, wolne są od opłaty na zasadzie art. 160 (p. 3) ustawy o opłatach stemplowych wyciągi i inne świadectwa z akt stanu cywilnego, wydawane: 1) Skarbowi Rzeczypospolitej oraz fundacjom, zakładom i zrzeszeniom, prawnie istniejącym i posiadającym siedzibę w Polsce, których zadanie stanowi wyłącznie wykonywanie kultu religijnego albo działalność naukowa, oświatowa, dobroczynna lub mająca na celu prowadzenie szpitali lub nieobliczonych na zysk przechodni; 2) związkom komunalnym i innym związkom przymusowym na obszarze Rzeczypospolitej; 3) Kościołom i gminom wyznaniowym, przez Państwo Polskie uznanym; 4) Bankowi Polskiemu; 5) Gminnym Kasom Pożyczkowo-Oszczędnościowym; 6) Państwom obcym — z zastrzeżeniem wzajemności. — Poza przypadkami, wymienionemi wyżej, wyciągi i inne świadectwa z akt stanu cywilnego mogą być wydawane tylko po uprzedniem złożeniu opłaty stemplowej. Ani cel, do którego wyciąg lub świadectwo mają służyć, ani forma nie uzasadniają uwolnienia od opłaty stemplowej.

3. Od zasady, wyłuszczonej w poprzednim ustępie, zachodzi jedynie wyjątek co do metryk urodzenia, wydawanych osobom, które zamierzają odbyć czynną służbę wojskową w charakterze ochotników

i powinny w myśl § 328 rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 16 marca 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31 poz. 270) dołączyć do podania o dopuszczenie do służby ochotniczej metrykę urodzenia. W tych przypadkach Ministerstwo Skarbu zezwoliło na wydawanie metryk urodzenia bez pobrania opłaty stemplowej, zastrzegając jednak, iż uwolnienie to może mieć zastosowanie tylko wówczas, gdy istnieją łącznie następujące warunki: 1) jeżeli petent w danym roku kalendarzowym kończy bądź 18, 19 lub 20 ty rok życia; 2) jeżeli petent prosi o wydanie świadectwa zapomocą podania, w którem oświadcza, że świadectwo jest mu potrzebne celem uzyskania przyjęcia do ochotniczej służby wojskowej; 3) jeżeli świadectwo zostaje wydane w czasie od dnia 1 marca do końca czerwca; i 4) w razie zaopatrzenia świadectwa w adnotację: wolne od opłaty stemplowej (art. 160 u. o. s.) z tytułu niezamożności sprawa ochotniczej służby wojskowej". Ta sama ulga przysługuje osobom, starającym się o przyjęcie do szkół wojskowych, kształcących na oficerów zawodowych, lub do szkół wojskowych, kształcących na podoficerów zawodowych, z tą jedynie zmianą, iż roczniki wymienione wyżej w p. 1 zostają zastąpione: co do kandydatów na oficerów okresem 5-cio letnim, którego pierwszy rok cechuje ukończenie 17-go roku życia, a ostatni rok ukończenie 21-go roku życia, co do kandydatów na podoficerów okresem 3-letnim, którego pierwszy rok cechuje ukończenie 15-go roku życia, a ostatni rok 17-go roku życia. W tych przypadkach adnotacja, o której mowa w p. 4 niniejszego ustępu, ma brzmieć: „wolne od opłaty stemplowej (art. 160 u. o. s.) z tytułu niezamożności sprawa przyjęcia do szkoły wojskowej".

4. Dodaje się jeszcze, iż wyciąg metryczny względnie świadectwo z akt stanu cywilnego może być wydane bez uiszczenia opłaty, gdy osoba, która żąda wydania omawianych pism, jest tak dalece niezamożna, że uiszczenie opłaty stemplowej nie jest możliwe bez

dotkliwego uszczerbku majątkowego, i ten stan rzeczy jest ks. Proboszczowi niewątpliwie znany. W takich przypadkach należy pozostawić w aktach notatkę, stwierdzającą, komu i kiedy wyciąg (świadectwo) został wydany mimo nieuszczenia opłaty stemplowej oraz z jakich powodów ks. Proboszcz uznał petenta za ubogiego.

5. Opłatę stemplową uiszcza się za pomocą znaczków stemplowych, naklejonych na wydanym wyciągu (świadectwie) i skasowanych pieczęcią parafjalną.

Pismo okólne o wysyłaniu urzędowej korespondencji za opłatą przerzuconą na adresatów z dnia 21-go marca 1935 roku. (Nr. GB. 48—56).

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Starostów, Przewodniczących Wydziałów Powiatowych i Prezydentów Miast.

Rozporządzenie Ministrów: Poczt i Telegrafów, Skarbu i Spraw Wewnętrznych z dnia 22 lipca 1933 roku o przesyłkach listowych urzędowych oraz o postępowaniu cywilnem i karnem (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 448 — Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 12, str. 326 z 1933 roku) przewiduje w § 7, że „Władza lub urząd jako nadawca może przerzucić na adresata uiszczenie opłaty pocztowej, jeżeli wysyłane pismo dotyczy wyłącznie interesu adresata".

Wyrażenia tego nie można interpretować w tem znaczeniu, jakoby przerzucenie tej opłaty na adresata zależało wyłącznie od swobodnej decyzji wysyłającej władzy lub urzędu. Wyrażeniem tem stwierdza się, że w pewnych warunkach istnieje możliwość przerzucenia opłaty na adresata. Jeśli jednak warunki te zachodzą, t. j. jeżeli wysłane pismo dotyczy wyłącznie interesu adresata, to wysyłająca władza lub urząd są

obowiązane do przepisu tego się zastosować i opłatę w sposób wyżej wskazany przerzucić na adresata przesyłki.

Przy tym sposobie przesyłania korespondencji do osób i instytucyj prywatnych, czy to w formie przesyłek listowych zwykłych, czy poleconych, czy też za zwrotnem poświadczeniem odbioru, wysyłająca władza lub urząd nietylko nie uiszcza żadniej opłaty, lecz nawet i w wypadku odmówienia uiszczenia tej opłaty przez adresata nie ponosi żadnego ryzyka, gdyż wtedy zwraca się przesyłkę wysyłajęcej władzy lub urzędowi bez pobierania od nich jakiejkolwiek opłaty.

Słuszność pokrywania przez adresata opłaty pocztowej za korespondencję, wysłaną do niego w jego sprawie nie może budzić żadnej wątpliwości, a ten sposób wysyłania korespondencji urzędowej do instytucyj i osób prywatnych jest dla władz i urzędów dogodny i korzystny i dlatego też winien być jak najszerzej stosowany.

Na korespondencji wymienionego wyżej rodzaju w myśl powołanego postanowienia należy umieszczać odcisk pieczęci kauczukowej podłużnej następującej treści: „Sprawa urzędowa — opłatę uiści adresat".

(—) *Hausner*
Dyrektor Gabinetu Ministra

Pismo okólne

z dnia 28 czerwca 1935 r.

o przedłużeniu odroczenia służby wojskowej z tytułu studjów b. uczniów katolickich seminarjów duchownych
(Nr. Wojsk. B. 3-8-2).

Do
P.P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i Starostów.

W pewnym przypadku powstała kwestja, czy byłym uczniom katolickich seminarjów duchownych,

zaliczonym w swoim czasie do pospolitego ruszenia bez broni na podstawie art. 57 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym można udzielać przedłużenia odroczenia służby wojskowej w myśl art. 64 tej ustawy jeśli po wystąpieniu z seminarjum duchownego rozpoczęli studja określone w pp. 1 i 2 § 235 rozp. wykonawczego do ustawy o powsz. obow. wojsk.

W związku z tem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia co następuje:

W myśl art. 64 ustawy i § 235 rozp. wyk. z przedłużenia odroczenia służby wojskowej mogą korzystać osoby mymienione w art. 63 p. 2, t. j. te, które korzystały już odroczenia służby wojskowej z tytułu studjów określonych w § 235 rozp. wyk. i które udowodnią, że tych studjów (§ 236) nie ukończyły w 23-m roku życia.

Z pośród osób zatem, które utraciły ulgę z art. 57 ustawy, mogą korzystać z przedłużenia odroczenia służby wojskowej w myśl art. 64 ustawy i § 235 rozp. wyk. tylko te osoby, które po zaliczeniu do kat. A. w trybie art. 58 korzystały z odroczenia służby wojskowej i z tytułu studjów określonych w p. p. 1 i 2 § 235 rozp. wyk. do 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 23 lata życia.

Jeżeli więc dana osoba wskutek przekroczenia tej granicy wieku nie jest już uprawniona do korzystania z odroczenia służby wojskowej to tem samem nie może ona korzystać z przedłużenia odroczenia tej służby chociażby jej studja były objęte p. 1 lub 2 § 235 rozp. wyk.

(—) *Wyszyński mjr.*
Dyrektor Biura Wojskowego.

Pierwsza serja wizytacyj kanonicznych

W ciągu miesiąca czerwca J. E. Ks. Biskup Dr. St. Walczykiewicz, Sufragan lucki, dokonał wizytacji następujących parafji: Hołoby, Derażne, Chołoniewicze, Trczyn, Aleksandrja, Szpanów, Zdołbunów, Tajkury. Wszędzie ludność katolicka wykazywała nadzwyczajne przywiązanie do Kościoła katolickiego. Stałość tego przywiązania ujawnia się nietylko gorliwą praktyką życia prawdziwego kakolickiego, lecz i odpornością na agitację sekciarską. W żadnej z tych parafij sekciarstwo nie znajduje zolenników. Do św. Sakramentu Bierzmowania przystapiło łącznie przeszło 8.000 osób.

Szczególniej podnieść trzeba zauważany we wszystkich parafjach współudział w uroczystościach wizytacyjnych nauczycielstwa i jego współpracę z Kościołem nad katolickiem wychowaniem młodzieży. Dziatwa szkolna nawet z najodleglejszych od kościołów parafjalnych wiosek, nauczana zasad wiary przez posiadające misję kanoniczną tamtejsze nauczycielstwo, wykazywała dobrą znajomość zasad wiary świętej. Jego Ekscelencja Ks. Biskup Walczykiewicz, oceniając te piękne wyniki wytrwałej i szlachetnej pracy, dziękował nauczycielstwu publicznie wobec wszystkich parafjan, podnosząc, że praca nad wychowaniem religijnem dziatwy jest najlepszą formą służby Bogu i Ojczyźnie.

Razem z ludnością katolicką na powitanie Jego Ekscelencji występowała i ludność prawosławna rusińska, stwierdzając tem swą głęboką i od wieków tu na Wołyniu datującą się cześć dla Kościoła katolickiego. Mówcy rusińscy w swych przemówieniach uzasadniali powitania nie tylko tą okolicznością, że wyrażają cześć Kościołowi katolickiemu, lecz że pragną wziąć udział w uroczystych i radosnych momentach narodu polskiego, dla którego żywią bratnie uczucia prawdziwej miłości chrześcijańskiej. Takie tłumne powitania ludności prawosławnej rusińskiej szczególniej

miały miejsce we wsi Kustyniu i Koźlinie, gdzie miejscowa ludność rusińska samorzutnie postawiła pomnik zamordowanym w r. 1920 przez bolszewików żołnierzom polskim. Rusinom mieszkańcom Koźlina Jego Ekscelencja wyraził gorącą podziękę za czynny udział w budowie kościoła katolickiego w osadzie Krechowieckiej, co ludność polska katolicka zawsze zachowywać będzie we wdzięcznej pamięci, szczęśliwą się czując w odwzajemnianiu się pomocą społeczną.

Fakty powyższe dostatecznie świadczą, że Kościół katolicki posiada tę siłę, która zdolna jest przepromienić uczuciami zgodnego współżycia sąsiadujące na tej samej ziemi dwa bratnie narody.

Ks. J. S.

WYDAWNICTWO KURJI BISKUPIEJ ŁUCKIEJ

Drukarnia Kurji Biskupiej Łuckiej.

Roczna prenumerata 24 zł. Pojedyńczy zeszyt 2 zł.